

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Reacties

Contact, Cotangens, Contagieus

Reactie op

Graham Shulman (2017). Contact leggen met kinderen en jongeren met autisme in psychotherapie. *Tijdschrift voor Psychoanalyse*, 23, 289-301.

MILEEN JANSSENS

De psychotherapeut die in de ruimtelijkheid en tijdelijkheid van het autistisch kind wil geraken, moet heksentoeren uithalen. Hij moet bereid zijn besmet te raken door autistische mechanismen. Misschien is dit laatste wel — als vorm — een *gemeenplaats* voor het vorige: samen het noorden verliezen: <Zich laten meenemen in de autistische maastroom, mee met het kind op drift raken, is de enige manier om een communicatie met het kind aan te gaan, terwijl je tegelijk het eigen denkvermogen moet vrijwaren, en om hem te helpen beetje bij beetje uit de draaikolk te komen¹. Tegelijk mag je dus ook het anker van de eigen neurose niet verliezen. Om de autistische rebus — met zijn zwarte gaten, fusie en *sameness* — te (ver)dragen en tot een verhaal te maken kunnen innerlijke supervisors helpen (Houzel). Psychotherapeuten die (individueel) met autisme werken, en voor wie het gebrekkige onderscheid tussen binnen en buiten geen geheimen meer heeft (sic), hallucineren hun supervisors soms in de sessie: Bion, Alvarez, Tustin, Houzel, Meltzer, zijn ook de therapeuten op wie Graham Shulman beroep doet. Allen hebben ze iets met (theorieën over) het pre-verbale universum gemeenschappelijk. Hun concepten dienen tot denkvormen en roepen de therapeut tot de orde, weg uit de

(autistische en autistiserende) chaos. Ze inspireren hem met beelden en mythes, en organiseren losse en verwarde elementen tot een stabiel plateau (Houzel²). Dit helpt om het kind een <omringing te geven, een ervaring van grenzen, een basisveiligheid tegenover zijn chaosmotische immersie (Polack)³. De theoretische ankerpunten dienen als tegengif tegen de autistische besmetting, tegen de klevende of projectieve en parasiterende identificatie.

Contact, als raakpunt, is nog geen raaklijn, een seconde geen minuut. Eén zwaluw maakt de lente niet; een moment van contact is bij autisme misschien een vermoeden van een teken van verre mogelijkheden aan de horizon, maar evengoed niet. En niemand die het kan zeggen: evengoed is het geen spoor, maar een eenmalige indruk, en toch is de therapeut de drager, ook van hoop en van mogelijkheid. Wie anders? De supervisor kan zeggen: misschien, over tien jaar ... en over tien jaar kan de therapeut zeggen: <Ha, ja, toen was er die aanwijzing>. Zou Robin zich hebben laten vallen als er geen therapeut in de buurt was geweest? Wat vertelden zijn ouders op dat moment aan de andere therapeut? De autistiserende dynamiek grijpt snel om zich heen.

Noten

- 1 Houzel. Les modèles topologiques, in: *L'aube de la vie psychique*, 2002, ESF.
- 2 Houze, p. 71.
- 3 Behalve een begrip van Guattari — waarnaar Polack verwijst — is Chaosmose ook de titel van een cd van een popgroep met de naam Primal Scream.